

система найменувань дітей, в цілому включаюча 293 номінації, із яких 146 од. означають малюнкв і 153 од. – дітей од 3-х до 12-ти лт. Злтм слудють імена молодих лудей – 208 од., подросткв – 191 од. В цілому словарь фіксує 698 означень чловекя с малюнквства до зрелого востра, в то времья як номінації лудей в зрелом і старом востра примерно равны по количеству (136 од. і 131 од. соотвественно) і составляють вмести 267 од., что в 2,6 разя меньше, чем в предшествующих ЛСГ. Такая асимметрия в назывании лиц по вострау обусловлена, очевидно, статусом востранных групп в жизни социума, в частности несамостоятельностью детей и подросткв, необходимостью воспитывать их и заботиться о них.

Литература:

1. *Аихарова А. Т.* Концепт “дитя” в русской языковой картине мира: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01. Архангельск, 2002. 18 с.
2. *Кацкова Д.* Имена востра в русском и словацком языках: автореф. дис. ... канд. филол. наук. М., 1987. 18 с.
3. *Крючкова Н. В.* Концепты востра (на материале русского и французского языков): автореф. дис. ... канд. филол. наук. Саратов, 2003.
4. *Толковый словарь* русского языка с включением сведений о происхождении слов. РАН. Ин-т русского языка им. В. В. Виноградова. Отв. ред. Н. Ю. Шведова. М.: Азбуковник, 2008. 1175 с.

Н. Ю. Прокопович
Вінниця, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ У РОМАНІ Е. ХЕМІНГВЕЯ “FOR WHOM THE BELL TOLLS”

У період глобалізаційних тенденцій, стирання кордонів та міжетнічної взаємодії посилюється міжкультурна зацікавленість одних народів в інших. Усі вищезазначені процеси відбиваються у мовах шляхом різноманітних лінгвістичних змін і, відповідно, мають вплив на сам народ, адже мова є “душею народу, а душа народу є його мовою” [1, с. 45]. У нашому дослідженні ми робимо акцент на іншомовній лексиці та її інтерпретації англійською мовою у романі американського класика Е. Хемінгуея “For whom the bell tolls”.

Під час дослідження нами була виділена іншомовна лексика, яку ми віднесли до груп, об’єднаних семантикою “вітання / заклики / звертання”, “воєнно-політична сфера”, “автентичні ознаки”,

“продукти / напої” у проаналізованому творі. Така класифікація відповідає цілям та завданням лінгвоімагології, в руслі якої здійснюється наше дослідження.

1. Іншомовна лексика з семантикою “вітання / заклики / звертання”.

Невід’ємною частиною етикету будь якої культури є вітання. Ми зафіксували чималу кількість варваризмів та екзотизмів з іспанської мови, які відповідають тематичній групі “вітання” в досліджуваному тексті: *Salud* (вітання, привіт), *Hola* (привіт), *Olé* (вигук в підтримку когось, зазвичай у спорті), *Bueno* (хороший), *Vamos!* (давай! Вперед!), *guapa* (красуня), *Arriba España* (Вставай, Іспанія!), *buen provecho* (на здоров’я, приємного апетиту), *Viva la Republica* у *viva mis padres* (хай живе Республіка та мої батьки), *la gloria* (слава), *Buena suerte* (хай щастить). Більшість поданих вище варваризмів та екзотизмів представлена у досліджуваному тексті шляхом транскрипції та транслітерації. Проте нашу увагу привернули приклади передачі іншомовної лексики шляхом вживання автором дослівного перекладу задля полегшення розуміння варваризмів та екзотизмів. Так, наприклад, поряд з іспанським виразом *Que sencillo* знаходимо дослівний переклад вислову англійською мовою *How simple* – “як просто”.

2. Іншомовна лексика з семантикою “військово-політична сфера”.

Беручи до уваги той факт, що Е. Хемінгуей зображує події революції, текст просякнутий військово-політичною термінологією. Семантизація відбувається шляхом граматичної асиміляції, наприклад: іменник *maquina* (ісп. “машина”) у реченні *I know about a maquina* (мені відомо про машину) [4, с. 29] уживається з неозначеним артиклем *a*, що відповідає граматичним нормам англійської мови. Таку тенденцію спостерігаємо у прикладах: *the traca* (стрільба) [4, с. 90]; *the civiles* (цивільні) [4, с. 105]. Цікавим видається приклад застосування варваризму *guardia civil* (громадська охорона) у реченні: *We killed a pair of guardia civil* (ми вбили декількох громадських охоронців) [4, с. 16]. Прийменник *of* вимагає вживання іменника у родовому відмінку без змін самого іменника, що узгоджується з правилами англійської граматики. У даному реченні автор повністю граматично асимільює варваризм *guardia civil*. До речення *Nuestra gloriosa tropa siga avanzando sin perder ni una sola palma de terreno* (Наші доблесні війська продовжують наступати, не поступаючись ні п’яддю території) [4, с. 247] автор додає дослівний переклад *Our glorious troops continue to advance without losing a foot of ground* [4, с. 247].

Звертаємо також увагу на застосування Е. Хемінгуеем варваризмів *guerre, guerra, krieg* (фр. *guerre* – війна, ісп. *guerra* – війна,

нім. *krieg* – війна) [4, с. 174]. Уживання даних іншомовних лексем характеризує автора як високоосвічену особистість, що володіла кількома іноземними мовами, та припускаємо, що письменник таким чином намагається підкреслити той факт, що війна не була проблемою одного народу, а торкалася також інших національностей.

3. Іншомовна лексика з семантикою “автентичні ознаки”.

У досліджуваному тексті знаходимо приклади застосування безеквівалентної лексики з семантикою “автентичні ознаки”, а саме: Е. Хемінгуей уживає найбільш притаманні для іспанської культури поняття “коріда” та “тореадор”. Автор представляє тлумачення даної лексики шляхом дескриптивної перифрази: *Now he would like to retire like a matador de toros. Like a bull fighter / Tenep він хотів би nimu на пенсію як тореадор. Як борець з биками* [4, с. 28]. Також звертаємо увагу на те, що у мікротексті присутня граматична асиміляція поняття, адже іспанський іменник *matador de toros* уводиться в англійське речення згідно з правилами англійської граматики, а саме: із вживанням неозначеного артикля *a*.

Е. Хемінгуей застосовує у своєму творі національний атрибут одягу іспанців: *alpargatas* (еспадрилі) – полотняне взуття на еспартовій або конопляній підшві, яка закріплена простим регулюванням або на ремінцях [2]. Згідно з тлумачним словником іспанської мови, слово *alpargata* походить від баскського слова *abarca* [2]. Такий вид взуття був спеціально розроблений під час війни, адже він відрізнявся дешевизною та зручністю. Його носили, переважно, іспанські селяни. Задля тлумачення аналізованої безеквівалентної лексики автор застосовує транскрипцію.

Імовірно, найбільш колоритним прикладом безеквівалентної лексики з тематичної групи “автентичні ознаки” у романі Е. Хемінгуея є *flamenco / фламенко* – національний музичний стиль іспанців (мелодії, пісні, танці з несталим ритмом і підвищеною емоційністю [3]) [4, с. 194]. Зауважимо, що дана лексема є асимільованою, адже її значення зафіксовано у тлумачних словниках.

4. Іншомовна лексика з семантикою “продукти харчування / напої”.

Варто зазначити, що ця група не є багатогою на запозичені слова та вирази. Пояснюємо це тим, що роман “For whom the bell tolls” був написаний під час війни та про війну. Зрозуміло, що за таких соціальних обставин мова про кулінарне різноманіття не може йти, хоча деякі автентичні ознаки іспанської кухні з семою “національне” автором все ж таки передані.

У романі “For whom the bell tolls” Е. Хемінгуей представляє іспанську національну страву *paella / паелья* – іспанська (валенсійська) страва з рису, підфарбованого шафраном, з додаванням олівкової олії.

Крім цього, в паялью можуть додаватися морепродукти, овочі, курка, ковбаса і т. д. З напоїв Е. Хемінгвей виділяє *agua* (вода), *leche* (молоко). У першому випадку графічне виділення курсивом відсутнє, лексична та граматична асиміляції не спостерігаються. Другий екзотизм тлумачиться за допомогою надання англійського відповідника: “*Milk!*” *Augustin said. “Leche!” / Августин сказав: “Молоко!”* [4, с. 230].

Отже, у процесі аналізу фактичного матеріалу в романі Е. Хемінгвея “*For whom the bell tolls*” нами була виділена іншомовна лексика, яку ми віднесли до груп, об’єднаних семантикою “вітання / заклики / звертання”, “воєнно-політична сфера”, “автентичні ознаки”, “продукти / напої”.

Література:

1. *Иванова Л. П.* Хрестоматия по общему языкознанию. К.: Освита Украины, 2008. 710 с.
2. *Електронний словник іспанської мови DEL* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dle.rae.es/alpargata#24MaPLi>.
3. *Електронний тлумачний словник сучасної мови SLOVNYK.ME* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://slovyk.me/dict/vts/%D1%84%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE>
4. *Hemingway E.* *For whom the bell tolls*. London: Vintage, 2005. 490 p.

**О. М. Ріба-Гринишин,
Є. М. Федорів
Івано-Франківськ, Україна**

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ БАГАТОЗНАЧНИХ СЛІВ У РОМАНІ О. УАЙЛЬДА “ПОРТРЕТ ДОРІАНА ГРЕЯ”

Слово як основна одиниця мови постійно змінюється (структурно і семантично) відповідно до наукових, історичних чи суспільних потреб. Полісемія виступає мовною універсалиєю європейських мов і часто відображає принцип економії формальних засобів при передачі максимального смислового об’єму. Існує навіть думка, що 500 найбільш уживаних слів англійської мови передають більше 10 000 значень. Чим уживаніше слово, тим розгалуженіша система його похідних значень. Проте полісемія нейтралізується завжди контекстом.